

Region Stockholm
Regiondirektör Carina Lundberg Uudelepp
Kopia till: Shewen Nysmed

Synpunkter över Utvecklingsbehov med statliga myndigheter

Inledning

Region Stockholm har fått i uppdrag av regeringen att redovisa prioriteringar avseende det framtida regionala tillväxtarbetet för Stockholms län. Inom ramen för detta har kommunerna i länet tillfrågats om sitt samarbete med statliga myndigheter utifrån följande frågor:

1. Vilka är era främsta statliga samarbetspartners inom ert verksamhetsområde?
2. Vilka utvecklingsbehov ser ni avseende samverkan med statliga myndigheter inom ert verksamhetsområde?
3. När det gäller ert verksamhetsområde: med vilka myndigheter är det viktigast att utveckla samverkan med och på vilket sätt?

Formen för kommunal förankring

Södertörnskommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) har tagit fram det här gemensamma remissvaret. Vid behov lämnas kommunspecifika synpunkter av respektive kommun.

Södertörnskommunerna välkomnar att regionen har dialog med länets kommuner om samarbetet med statliga myndigheter. Södertörnskommunerna vill dock påpeka att remisser som denna bör skickas till kommunerna centralt och därmed adresseras till respektive kommunstyrelsens officiella adress. Detta för att möjliggöra en samordnad hantering av ett yttrande samt politiska beslut. I detta fall skickades frågan till olika chefer och olika förvaltningar i varje kommun. Detta försvårar möjligheten till samordnade och sammanhållna svar.

I frågeställningen om utvecklingsbehov med statliga myndigheter samt vilka myndigheter det är viktigast att utveckla samverkan med (fråga 2 och 3) finns politiska intressen. Kommunernas yttranden behöver förankras politiskt och bli föremål för formella beslut i enlighet med kommunernas egna interna rutiner. Därför är det nödvändigt med en längre remisstid än vad som nu har givits.

För att klara regeringens uppdrag är en önskvärd remisshantering nu inte möjlig. För att ändå säkra en kommunförankring ser vi fram mot en återkoppling innan Regionens svar går in till regeringen.

Samverkan med statliga myndigheter

Generella synpunkter på samarbete mellan statliga myndigheter och kommuner

Samtliga kommuner på Södertörn är under stark utveckling. Vi önskar rent generellt att statliga myndigheter:

- har en högre grad av samarbete och samverkan med kommunerna,
- samverkar med varandra och arbetar samlat med kommuner. Det kan krävas att någon får ett utpekat ansvar,
- tillägnar sig nödvändig kunskap om Stockholmsregionens utveckling såsom den beskrivs i RUFS 2050 samt i enlighet med vad som sägs i denna, aktivt medverkar till att utveckla Stockholmsregionen,
- alltid skickar information till kommuner direkt till respektive kommun,
- har en samverkan med våra intresseorganisationer SKL och StorSthlm, och även sprider information genom deras befintliga nätverk/strukturer
- vid direkt information i högre grad nyttjar modern teknik/webbutbildningar med mera för att sprida information och kunskap till tjänstepersoner och förtroendevalda,
- arbetar med att tydliggöra goda exempel om hur lagstiftningen kan tillämpas i praktiken utifrån olika typer av kommuner (tex. små respektive stora),
- skapar elektroniska lösningar för inlagor och liknande som kommunerna ska leverera

Pågående samverkan med statliga myndigheter

Södertörnskommunerna samverkar idag med många myndigheter inom olika områden. Statliga myndigheter är viktiga för Södertörnskommunerna ur ett tillväxtperspektiv. Nedan följer de vanligaste myndighetskontakterna inom olika områden.

- Fysisk planering (bostäder och infrastruktur)
 - Länsstyrelsen, Trafikverket, Boverket, Naturvårdsverket, Lantmäteriet, Skattemyndigheten, SCB och Transportstyrelsen.
- Arbetsmarknad
 - Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen i Stockholm, Post- och telestyrelsen, Södertörns Högskola, Kungliga Tekniska Högskolan, Myndigheten för yrkeshögskolan (YH), Tillväxtverket, Arbetsmiljöverket EFS-rådet och Almi.
- Teknisk försörjning
 - Länsstyrelsen, MSB, Trafikverket och Vattenfall.
- Utbildning
 - Skolverket, SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten), Skolinspektionen, Skolforskningsinstitutet, Arbetsmiljöverket, Barnombudsmannen, Tillståndsgivningen inom Yrkesutbildningar,

- Södertörns Högskola, Stockholms universitet och Kungliga Tekniska Högskolan.
- Utveckling och innovation
 - o Tillväxtverket, Vinnova och Energimyndigheten. Akademierna i landet (särskilt regionens 25 lärosäten).
 - Rättsväsende, trygghet och säkerhet
 - o Polisen, Länsstyrelsen, MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), BRÅ (Brottsförebyggande rådet), Datainspektionen och SÄPO.
 - Miljö och klimat
 - o Länsstyrelsen, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten.
 - Samhällets välfärd
 - o Skatteverket, Arbetsförmedlingen, IVO (Inspektionen för vård och omsorg), Migrationsverket, Försäkringskassan, Förvaltningsdomstolarna, Polisen och Kriminalvården.
 - Försvaret
 - o Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarsinspektören för hälsa och miljö (tidigare Generalläkaren)

Utvecklingsbehov för samverkan med statliga myndigheter

Några av ovanstående samverkansområden vill vi särskilt utveckla angående ett utvecklat och förändrat samarbete med kommunerna.

Fysisk planering (bostäder och infrastruktur)

Inom den fysiska planeringen är Länsstyrelsen samordnare av övriga statliga myndigheter, vilket leder till mycket kontakt med kommunerna. Länsstyrelsen har förbättrat sin tillgänglighet gentemot kommunen markant de senaste åren med utsedda kontaktpersoner och bokningsbara planstödsmöten. Samordningen med andra statliga myndigheter kan dock förbättras, vi upplever det till exempel som problematiskt när en annan statlig myndighet motsätter sig en detaljplan som länsstyrelsen godtagit. Ytterligare ett problem är att Länsstyrelsen har långa handläggningstider för olika ärenden exempelvis för vattenskyddsområden.

Överklaganden för detaljplaner går idag direkt till Mark- och miljödomstolen. En ändring som principiellt är rätt då ett överklagande numera hanteras av en domstol och inte av en av parterna i samhällsbyggnadsprocessen. Men förändringen har inte minskat handläggningstiderna, snarare tvärtom.

Länsstyrelsen behöver också ge bättre förutsägbarhet genom vägledning vid målkonflikter mellan olika riktlinjer dels inom länsstyrelsen och dels med olika myndigheter. Ett exempel är att Länsstyrelsen förelägger kommunen att bygga ut VA samtidigt som Trafikverket säger nej till planläggning på grund av buller.

Omfattande kontakt och samarbete sker med Trafikverket kring planering och byggnation. Samarbetet med Trafikverket försvåras av att det är otydligt vem som är kontaktperson i olika frågor och det går långsamt att få underlag. Det är också svårt att få till samarbete kring större projekt.

De bevakar också sina egna anläggningar (framförallt vägar och järnvägar). Trafikverket bör få ett vidare ansvar för samhällsplaneringen jämfört med idag. Lösningarna har idag enbart fokus på infrastruktur och övriga intressen som till exempel bostadsmiljöer tas inte med.

Kontakt sker med Lantmäteriet avseende servitut, avstyckningar med mera. Lantmäteriet har också för långa handläggningstider. Bostadsbyggande ska vara prioriterat men det går långsamt att få svar till exempel vid avstyckningar.

Kontakt med Boverket sker i egenskap av nationell myndighet för planering. Boverket kontaktas framförallt i tolkningsfrågor. Inom bygglovsområdet önskas några kontaktpersoner för kontakt vid svåra ärenden. Idag kan det dröja länge innan kommunen får svar på sina frågor. Boverket måste också hantera målkonflikter som uppstår när vi ska förtäta i storstadsområden, ett exempel är riktlinjer för utomhusgårdar för skola och förskola.

Arbetsmarknad

Kompetensförsörjningsfrågan är största tillväxthindret för företag på Södertörn. Arbetsförmedlingen har en viktig roll i samverkan med kommunerna och där finns många utvecklingsmöjligheter. Närmare samverkan mellan kommuner och arbetsförmedlingen behövs till exempel för en bättre matchning och för att få fler i jobb.

Arbetsförmedlingen är den främsta statliga samarbetspartnern inom arbetsmarknadsområdet. Målsättningen för samverkan är att de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds leder till arbete eller att individen stärker sin ställning på arbetsmarknaden. Samverkan med Arbetsförmedlingen är av särskild vikt för individer med arbetslöshetsersättning, i etableringsprogrammet, inom jobb och utvecklingsgarantin och inom ungdomsgarantin. Arbetsförmedlingen har under lång tid förändrat sin organisation och platsnärvaro, vilket har påverkat servicen negativt. Kommunerna behöver därmed ta allt större ansvar för arbetsmarknadspolitiska insatser.

Tillväxtverket har betydelse för dialog och samverkan med kommunerna för att projektmedel ska nå ut till fler i målgrupperna. För att ge finansieringsmöjligheter för företag som vill utvecklas och växa är Almi företagspartner viktiga.

Högskolor och universitet är viktiga för att få fler unga att gå till högre studier samt för att tillgodose näringslivets behov av kompetens.

Teknisk försörjning

I samarbetet med länsstyrelsen önskas enklare kommunikationsvägar och tydligare kontaktpersoner samt kortare handläggningstider.

Från Trafikverket önskas en tydligare form för informationsutbyte om planerade åtgärder samt tydliga kontaktvägar i olika skeden av den fysiska planeringen.

Bättre samordning behövs mellan Svenska kraftnät och Vattenfall avseende framtidens kraftförsörjning. Samordning och planering behöver utvecklas för att säkerställa tillväxten i Stockholmsregionen.

Utbildning

Främsta samverkanspartners är Skolverket och SPSM. Båda myndigheterna möter upp de frågor som kommer från kommunernas verksamheter. Skolverket har förbättrat sitt arbete det senaste året både vad gäller tillgänglighet och aktuella ämnen. De har även förtydligat ett antal prioriterade områden. Skolinspektionen har bra material på sin hemsida, till exempel statistik.

Statlig närvaro i form av dialog och stöd önskas mer än endast inspektion och information. Regional närvaro av exempelvis Skolverket, Skolinspektionen, SPSM och Arbetsmiljöverket samt tillståndsgivningen inom yrkesutbildningar är positivt. När närvaron är regional kan den verka som samarbetsplats för flera kommuner.

Skolverket och SPSM överlappar varandra i många frågor så det finns ibland en otydlighet om vart ansvaret ligger för olika frågor och vart kommunen ska vända sig.

Skolverket och skolinspektionen har en bristande samverkan och jobbar med olika tidsperspektiv gentemot kommuner och skolor. De båda myndigheterna har också olika ingångar. De behöver samverka mer med varandra för att gemensamt erbjuda ett bättre stöd till kommuner och skolor. Skolinspektionen behöver ge längre frister vid anmälningar för att ge kommunerna mer tid till hantering av frågorna.

Utveckling och innovation

Forsknings- och projektmedel samt ett utvecklat samspel med statliga myndigheter och akademier är viktiga för utveckling av näringslivskluster, innovationssystem och innovationsmiljöer. För detta finns behov av samordning med och mellan statliga finansärer som VINNOVA, Tillväxtverket och Almi.

Utveckling av ny teknik och innovationer kräver regionens samordning t ex gällande drivmedelsförsörjning, utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon, nya strukturer för nya drivmedelssystem, elvägar med mera. Forskningsmedel och utvecklingsprojekt som finansieras av med bidrag från statliga myndigheter är inom detta område av stor betydelse för utveckling av ny teknik och nya arbetssätt.

Inom områdena utbildning, vård och omsorg, kultur, delaktighet, folkhälsa behöver samverkan utökas med de myndigheter som ansvarar för forskning och utveckling, till exempel med skolverket, socialstyrelsen och kulturrådet.

Rättsväsende, trygghet och säkerhet

Staten måste ta sitt ansvar för polisen och hela det övriga rättsväsendet.

De statliga myndigheterna behöver samverka med varandra och med kommunerna. Ett exempel är när brottsutvecklingen vändes i Södertälje. Då samverkade de statliga myndigheterna (cirka 15 stycken) och arbetade tillsammans med kommunen. Det var avgörande för att vända utvecklingen.

Samarbete med polisen kring trygghet sker idag via polisen lokalt. Det finns ett samarbetsavtal som förnyas löpande. Genom detta samarbete kanaliseras arbetet med andra statliga aktörer inom frågor som till exempel våldsbejakande extremism (där har kommunerna inga andra direkta ingångar, allt går via polisen).

Miljö och klimat

Länsstyrelsen är mycket viktig för samordningen mellan statliga myndigheter och kommuner inom miljöområdet. Förbättring behövs generellt inom området för vägledning och kompetensutveckling kring olika regleringar mm. Livsmedelsverket är ett exempel på fungerande samverkan då det finns gemensamma arbetsrum, diskussionsforum och Kontrollwiki (vägledningsplattform).

Samhällets välfärd

Försäkringskassans förändring av verksamheten (till exempel omorganisationer och flytt från kommuner) har påverkat både samverkan och servicen negativt. Konsekvensen av detta är att kommunerna behöver ta allt större ansvar för personer som är sjuka och saknar sjukpenninggrundande inkomst och personer som får avslag för aktivitetsersättning.

Generellt behöver kommuner och statliga myndigheter hitta sätt att nå samverkan på ett smart och resurseffektivt sätt över olika verksamhetsgränser. Myndigheter (till exempel arbetsförmedlingen, försäkringskassan, sjukvård med psykiatrisk öppenvård och slutenvård samt polisen) behöver ta ett helhetsgrepp genom tydliga och samordnade arbetssätt för att nå gemensamma målgrupper. Idag saknas både regelverk och finansiering av gemensamma insatser. Unga vuxna som har funktionsnedsättning är en speciellt utsatt grupp där samverkan behöver utvecklas.

Samordningen av rehabiliteringsinsatser är fortsatt viktig mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommuner och regioner/landsting och kan stärkas med regionalt utvecklingsstöd.

Ett viktigt utvecklingsområde är också säker informationsdelning och e-tjänster. Vi behöver utveckla samarbetet med e-tjänster mellan statliga myndigheter, kommuner och Region Stockholm till exempel för angelägna och kvalitativa vårdplaneringar och SIP:ar (samordnad individuell plan).

Arbetsförmedlingens nationella upphandlingar behöver ses över. Upphandlingarna missgynnar ofta lokala aktörer och hindrar kommunerna att skraddarsy lokala utbildningar.

Migrationsverket behöver bli mer tillgängliga, utveckla sina arbetssätt och underlätta kommunikationen med kommunerna. De behöver också se över sina handläggningstider, så att kommuner inte får stora kostnader, beroende på att migrationsverket inte har handlagt ärenden i tid.

Försvaret

Kontakt och samarbete med försvarsmakten, försvarsinspektören och fortifikationsverket är komplicerat. Dialogen fungerar bäst då de har ett eget intresse i en aktuell fråga till exempel kring användning av markområden. De behöver förbättra sig i frågor om den allmänna samhällsutvecklingen, som kommunerna har till uppgift att driva.

Med vänlig hälsning

SÖDERTÖRNSKOMMUNERNA

Leif Eriksson, kommundirektör, Botkyrka kommun

Magnus Gyllestad, kommundirektör, Haninge kommun

Bengt Svenander, tf. kommundirektör Huddinge kommun

Frida Nilsson, kommundirektör, Nykvarns kommun

Tommy Fabricius, kommundirektör, Nynäshamns kommun

Mats Bergström, kommundirektör, Salems kommun

Rickard Sundbom, stadsdirektör, Södertälje kommun

Stefan Hollmark, kommundirektör, Tyresö kommun